

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

д.ю.н. доцент К.Р. Добкіна

«30» серпня 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

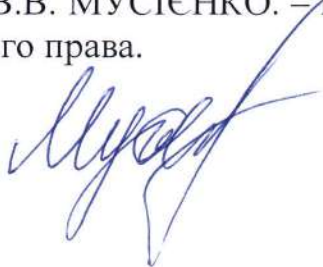
спеціальність 081 «Право»
(шифр і назва спеціальності)

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ОСОБЛИВА
ЧАСТИНА» для ступеня вищої освіти «бакалавр»

за спеціальністю 081 «Право». Київ: ДУІТ, 2022.

Розробник: В.В. МУСІЄНКО. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного та кримінального права.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ЦИВІЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.

Протокол від «30» серпня 2022 року № I

Завідувач кафедри цивільного та кримінального права
к.ю.н., доцент

«30» 08 2022 року

(підпис)

А.В. Мусієнко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань <u>081 Право</u> (шифр і назва)	Обов'язкова (Вибіркова)	
	Спеціальність <u>08 Право</u> (шифр і назва)		
Модулів – 6	Спеціалізація _____ (назва)	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 240		5,6-й	5,6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3.46 самостійної роботи студента – 3.5	Рівень вищої освіти: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		60 год.	22 год.
		Практичні, семінарські	
		52 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		128 год.	206 год.
Вид контролю:			
екз.	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни „Цивільне право”(Особлива частина) є засвоєння студентами теоретичних положень з особливої частини цивільного права, а також практичних знань, здобутих внаслідок узагальнень рішень судових органів.

Курс „Цивільне право” (Особлива частина) розрахований на вивчення правових норм, що регулюють загальні положення про цивільно-правові зобов’язання, загальні положення про договори, про окремі види договорів, про недоговірні зобов’язання, а також норм, що регулюють відносини із спадкування.

Курс сприяє формуванню у студентів знань та вмінь, необхідних для здійснення професійної діяльності як працівників правоохоронних органів, суду, адвокатів, так і співробітників наукових та освітніх закладів.

Завданням навчальної дисципліни „Цивільне право”(Особлива частина) є забезпечення умов, необхідних для засвоєння та вивчення наступного навчального матеріалу:

1. Загальні положення про зобов’язання.
2. Загальні положення про договір.
3. Договори, які опосередковують передання майна у власність.
4. Договори, які опосередковують передання майна у користування.
5. Договори про виконання робіт.
6. Загальні положення про договори з надання послуг.
7. Договори з надання транспортних послуг.
8. Договори з виконання доручень (доручення, комісія, управління майном).
9. Договори з надання банківсько-фінансових та страхових послуг.
10. Договори з розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
11. Договір спільної діяльності.
12. Недоговірні зобов’язання.
13. Спадкове право.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- **мати** : сформоване уявлення про цивільно-правові договори;
- **розрізняти** : суміжні договори один від одного;
- **володіти**: цивільно-правовою термінологією;
- **засвоїти**: особливості недоговірних зобов’язань;
- **знати** : підстави, види та порядок спадкування.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

1. Поняття цивільно-правових зобов'язань. Елементи зобов'язань
2. Види цивільно-правових зобов'язань
3. Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань
4. Суб'єкти цивільно-правових зобов'язань.
5. Заміна суб'єктів цивільно-правового зобов'язання
6. Поняття та загальні умови виконання зобов'язань. Виконання зобов'язання при множинності сторін.
7. Строк, місце та спосіб виконання зобов'язання.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1. Поняття та загальна характеристика способів забезпечення виконання зобов'язань.
2. Поняття та значення неустойки. Види неустойки. Збільшення та зменшення розміру неустойки.
3. Поняття та загальна характеристика завдатку. Відмежування завдатку від авансу. Функції завдатку.
4. Поняття поруки. Особливості відповідальності поручителя.
5. Поняття та загальна характеристика гарантії. Відмежування гарантії від поруки.
6. Поняття, функції та сфера застосування застави.
7. Види застави.
8. Порядок звернення стягнення на предмет застави.
9. Притримання як вид (спосіб) забезпечення виконання зобов'язань.

ПРИПИНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1. Поняття припинення зобов'язання та способів припинення зобов'язання.
2. Припинення зобов'язання зарахуванням: поняття та основні умови.
3. Домовленість сторін як спосіб припинення зобов'язання. Види домовленості (новація, відступне, прощення боргу).
4. Неможливість виконання як спосіб припинення зобов'язання.
5. Припинення зобов'язання поєднанням боржника та кредитора в одній особі.
6. Випадки припинення зобов'язання смертю фізичної особи.
7. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.

ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВІР

1. Поняття та функції цивільно-правового договору.
2. Реалізація принципу свободи договору.
3. Види цивільно-правових договорів.
4. Публічний договір, попередній договір, договір приєднання, договір на користь третьої особи.
5. Зміст договору як юридичного факту. Види умов договору.
6. Стадії укладення цивільно-правового договору.
7. Форма цивільно-правового договору.
8. Момент укладення цивільно-правового договору.
9. Зміна та розірвання цивільно-правового договору: підстави та правові наслідки.

Модуль 2.

ТЕМА 3. ДОГОВОРИ, ЯКІ ОПОСЕРЕДКОВУЮТЬ ПЕРЕДАННЯ МАЙНА У ВЛАСНІСТЬ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВІР КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ

1. Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу.
2. Сторони договору купівлі-продажу.
3. Права та обов'язки сторін у договорі купівлі-продажу.
4. Предмет договору.
5. Форма договору.
6. Зміст договору купівлі-продажу. Істотні умови договору купівлі-продажу.
7. Кількість товару. Якість товару. Асортимент товару. Комплектність товару.
8. Момент виникнення обов'язку продавця передати товар. Момент виникнення права власності. Ризик випадкової загибелі проданої речі.
9. Правові наслідки порушення договору купівлі-продажу товару.

ОКРЕМІ ВИДИ ДОГОВОРІВ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ

1. Договір роздрібної купівлі-продажу
2. Договір поставки
3. Договір контрактації сільськогосподарської продукції
4. Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу
5. Договір міні.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВІР ДАРУВАННЯ

1. Поняття та ознаки договору дарування.
2. Предмет та форма договору дарування.
3. Сторони договору дарування.
4. Зміст договору дарування.
5. Види договору дарування.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВІР ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ, РЕНТИ

1. Поняття та ознаки договору довічного утримання (догляду)
2. Форма договору довічного утримання (догляду)
3. Сторони договору довічного утримання (догляду)
4. Предмет договору довічного утримання (догляду)
5. Права та обов'язки сторін за договором довічного утримання (догляду)
6. Способи забезпечення виконання договору
7. Особливості припинення договору довічного утримання (догляду)

ТЕМА 4. ДОГОВОРИ, ЯКІ ОПОСЕРЕДКОВУЮТЬ ПЕРЕДАННЯ МАЙНА У КОРИСТУВАННЯ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВІР НАЙМУ

1. Поняття та загальна характеристика договору майнового найму (оренди).
2. Елементи договору майнового найму (оренди).
3. Форма договору майнового найму (оренди).
4. Строк договору майнового найму (оренди).
5. Права та обов'язки наймодавця за договором майнового найму (оренди).
6. Права та обов'язки наймача за договором майнового найму (оренди).
7. Припинення договору майнового найму (оренди).
8. Право орендаря на укладення договору оренди на новий строк після закінчення строку оренди.

ОКРЕМІ ВИДИ ДОГОВОРУ НАЙМУ

1. Поняття та особливості договору прокату.
2. Поняття та види договору лізингу.
3. Суб'єкти та об'єкти договору лізингу.
4. Зміст договору лізингу.
5. Договір оренди державного та комунального майна: поняття, суб'єкти та об'єкти.
6. Договір оренди транспортних засобів.
7. Договір оренди будівлі або іншої капітальної споруди (їхньої частини).

Модуль 3.

ТЕМА 5. ДОГОВОРИ ПРО ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВІР ПІДРЯДУ

1. Поняття та ознаки договору підряду. Відмежування його від трудового договору, договору поставки та договорів з надання послуг.
2. Сторони договору підряду. Права та обов'язки сторін.
3. Множинність осіб у договорі підряду та залучення для виконання договору третіх осіб.
4. Зміст договору підряду.
5. Ризик у підрядних відносинах.
6. Відповідальність за договором підряду.

ОКРЕМІ ВИДИ ДОГОВОРІВ ПІДРЯДУ

1. Договір побутового підряду.
2. Договір будівельного підряду.
3. Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт.
4. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт

Тема 6. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВОРИ З НАДАННЯ ПОСЛУГ

1. Поняття послуги та договору про надання послуг.
2. Класифікація договорів про надання послуг.
3. Предмет та сторони договору про надання послуг.
4. Зміст договору про надання послуг.
5. Наслідки невиконання або неналежного виконання договору про надання послуг. Підстави припинення договорів з надання послуг.

Модуль 4.

ТЕМА 7. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВОРИ З НАДАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ

1. Загальні положення про перевезення
2. Правова характеристика договору перевезення вантажу
3. Правова характеристика договору перевезення пасажирів
4. Правова характеристика договору чартеру (фрахтування)
5. Договір транспортного експедирування.

Тема 8. ДОГОВІР ДОРУЧЕННЯ, ДОГОВІР КОМІСІЇ, ДОГОВІР З УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ

1. Поняття договору доручення. Відмежування від договору комісії, агентського договору, договору про надання послуг.
2. Сторони, форма, зміст договору доручення.
3. Договір доручення та довіреність.
4. Права та обов'язки сторін за договором доручення.
5. Правові наслідки припинення договору доручення.
6. Поняття договору комісії. Сторони договору комісії.
7. Зміст договору комісії. Підстави припинення.
8. Поняття договору з управління майном.
9. Суб'єкти договору про управління майном. Об'єкти договору про управління майном. Особливості управління цінними паперами, нерухомим майном, грошовими коштами.

ТЕМА 9. ДОГОВОРИ З НАДАННЯ БАНКІВСЬКО-ФІНАНСОВИХ ТА СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

ДОГОВОРИ КРЕДИТУ ТА ПОЗИКИ

1. Поняття договору кредиту.
2. Сторони договору кредиту
3. Зміст договору кредиту. Відповідальність сторін
4. Договір позики. Поняття, зміст, відповідальність сторін.

ДОГОВОРИ БАНКІВСЬКОГО РАХУНКУ, БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДУ, ФАКТОРИНГ

1. Поняття договору банківського рахунку
2. Поняття договору банківського вкладу
3. Поняття факторингу.

ДОГОВІР СТРАХУВАННЯ

1. Основні поняття відносин страхування: страховий ризик, страховий випадок, страхова сума; страхова премія; франшиза; суброгація; перестраховання.
2. Поняття договору страхування. Порядок укладання договору страхування.
3. Види договорів страхування
4. Сторони договору страхування
5. Права та обов'язки сторін договору страхування. Підстави виникнення страхових зобов'язань.
6. Підстави та наслідки припинення договору страхування

Модуль 5.

ТЕМА 10. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОЗРАХУНКИ

Вноситься на самостійне вивчення

Тема 11. ДОГОВОРИ З РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

1. Поняття інтелектуальної власності. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності.
2. Використання об'єкта права інтелектуальної власності.
3. Види договорів з розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

ТЕМА 12. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ. ДОГОВІР СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Правова характеристика договору комерційної концесії. Відмежування від концесійного договору.
2. Права та обов'язки сторін договору комерційної концесії.
3. Зміна та припинення
4. Правова характеристика договору про спільну діяльність та простого товариства. Порівняльна характеристика.
5. Права та обов'язки учасників простого товариства. Ведення справ учасниками простого товариства.
6. Майнові відносини учасників договору простого товариства
7. Відповідальність учасників простого товариства. Підстави припинення договору простого товариства.

ТЕМА 13. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ. ПУБЛІЧНА ОБІЦЯНКА ВИНАГОРОДИ ТА ІНШІ ВИДИ НЕДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ЩО ВИНИКАЮТЬ З ОДНОСТОРОННІХ ПРАВОМІРНИХ ДІЙ

1. Поняття та види недоговірних зобов'язань.
2. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.
3. Публічна обіцянка винагороди з оголошенням конкурсу.
4. Вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення
5. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

ТЕМА 14. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ВНАСЛІДОК ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ. НАБУТТЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙНА БЕЗ ДОСТАТНЬОЇ ПРАВОВОЇ ПІДСТАВИ

1. Загальні положення про відшкодування шкоди
2. Відшкодування моральної шкоди
3. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою
4. Відшкодування шкоди, завданої правоохоронними та судовими органами
5. Відшкодування шкоди, завданої малолітніми, неповнолітніми, недієздатними та обмежено дієздатними особами

6. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки
7. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг)
8. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю
9. Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави

Модуль 6.

ТЕМА 15. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СПАДКУВАННЯ. ВИДИ СПАДКУВАННЯ

1. Поняття та основні категорії спадкування.
2. Види спадкування. Усунення від спадкування
3. Об'єкти спадкування
4. Відкриття спадщини
5. Особливі випадки спадкування

ТЕМА 16. СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ ТА ЗА ЗАПОВІТОМ

1. Поняття заповіту
2. Зміст заповіту
3. Форма заповіту. Недійсність заповіту
4. Загальні положення спадкування за законом
5. Черги спадкування за законом. Спадкування за правом представлення
6. Особливості спадкування усиновленими та усиновлювачами
7. Розмір частки спадкоємців за законом

ТЕМА 17. ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ. ОФОРМЛЕННЯ ПРАВА НА СПАДЩИНУ

1. Прийняття спадщини
2. Відмова від прийняття спадщини
3. Спадкова трансмісія
4. Відумерлість спадщини
5. Поділ і перерозподіл спадщини
6. Відповідальність за боргами спадкодавця
7. Охорона спадкового майна та управління ним
8. Оформлення права на спадщину

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	всього	у тому числі			всьог о	у тому числі		
		л.	сем.	с.р.		л.	сем.	с.р.
Модуль 1								
1. Загальні положення про зобов'язання	24	8	8	8	18	2	-	16
2. Загальні положення про договір	8	2	2	4	12	2	-	10

Разом	32	10	10	12	30	4	-	36
Модуль 2								
3. Договори, які опосередковують передання майна у власність	20	8	6	6	16	2	2	12
4. Договори, які опосередковують передання майна у користування	18	6	6	6	14	2	-	12
Разом	38	14	12	12	30	4	2	24
Модуль 3								
5. Договори про виконання робіт	12	4	4	4	10	2	-	8
6. Загальні положення про договори з надання послуг	8	4	2	4	10	2	-	8
Разом	20	8	6	8	20	4	-	16
Модуль 4								
7. Загальні положення про договори з надання транспортних послуг	10	2	2	6	16	2	2	12
8. Договір доручення, договір комісії, договір з управління майном	12	4	4	4	12	2	-	10
9. Договори з надання банківсько-фінансових та страхових послуг	20	6	6	8	12	2	-	10
Разом	42	12	12	18	40	6	2	32
Модуль 5								
10. Загальні положення про розрахунки	4	-	-	4	10	1	-	10
11. Договори з розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	10	2	2	6	11	1	-	10
12. Поняття та особливості договору комерційної концесії. Договір спільної діяльності	10	2	2	6	11	1	-	10
13. Загальні положення про недоговорні зобов'язання. публічна обіцянка винагороди та інші види недоговірних зобов'язань, що виникають з односторонніх правомірних дій	18	4	4	8	13	1	2	10
14. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави	14	4	2	8	11	1	-	10

Разом	56	12	10	32	56	5	2	50
Модуль 6								
15. Загальні положення про спадкування. види спадкування	10	2	2	6	14	1	1	12
16. Спадкування за законом та за заповітом	10	2	2	6	13	1	-	12
17. Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину	10	2	2	6	12	1	-	12
Разом	30	6	6	18	39	3	1	36
Всього годин за курс	240	60	52	128	240	22	4	206

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Загальні положення про зобов'язання	8	-
2	Загальні положення про договір	2	-
3	Договори, які опосередковують передання майна у власність	6	2
4	Договори, які опосередковують передання майна у користування	6	-
5	Договори про виконання робіт	4	-
6	Загальні положення про договори з надання послуг	2	-
7	Загальні положення про договори з надання транспортних послуг	2	2
8	Договір доручення, договір комісії, договір з управління майном	4	-
9	Договори з надання банківсько-фінансових та страхових послуг	6	-
10	Договори з розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	2	-
11	Поняття та особливості договору комерційної концесії. Договір спільної діяльності	2	-
12	Загальні положення про недоговорні зобов'язання. публічна обіцянка винагороди та інші види недоговорних зобов'язань, що виникають з односторонніх правомірних дій	4	-
13	Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. набуття, збереження майна без достатньої правової підстави	2	-

14	Загальні положення про спадкування. види спадкування	2	-
15	Спадкування за законом та за заповітом	2	-
16	Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину	2	-
		52	4

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Загальні положення про зобов'язання	8	16
2	Загальні положення про договір	4	10
3	Договори, які опосередковують передання майна у власність	6	12
4	Договори, які опосередковують передання майна у користування	6	12
5	Договори про виконання робіт	4	8
6	Загальні положення про договори з надання послуг	4	8
7	Загальні положення про договори з надання транспортних послуг	6	12
8	Договір доручення, договір комісії, договір з управління майном	4	10
9	Договори з надання банківсько-фінансових та страхових послуг	8	10
10	Загальні положення про розрахунки	4	10
11	Договори з розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	6	10
12	Поняття та особливості договору комерційної концесії. Договір спільної діяльності	6	10
13	Загальні положення про недоговорні зобов'язання. публічна обіцянка винагороди та інші види недоговорних зобов'язань, що виникають з односторонніх правомірних дій	8	10
14	Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. набуття, збереження майна без достатньої правової підстави	8	10
15	Загальні положення про спадкування. види спадкування	6	12
16	Спадкування за законом та за заповітом	6	12
17	Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину	6	12
	Разом	128	206

7. Методи навчання

В аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації :

- словесні (лекція, консультація, пояснення, бесіда);
- наочні (демонстрація);
- практичні (семінарське заняття, задачі, тести, реферати).

В аспекті керування навчанням :

- навчальна робота під керівництвом викладача;
- самостійна робота.

Методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- роз'яснення мети навчального предмета;
- вимога до вивчення предмета.

Методи контролю та самоконтролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- самоконтроль.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю – усне опитування студентів, реферати, вирішення практичних завдань, тестів тощо.

Проміжний контроль відбувається у вигляді модульної контрольної роботи.

Семестровий контроль відбувається у вигляді заліку та іспиту.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	15	15	20	20	

Іспит

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий тест (іспит)	Сума
---	--------------------------	------

модуль 4			модуль 5				модуль 6				30	100
T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17		
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T17 – теми

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - BC (74-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-73 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає

неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни:

- Зміст тем семінарських занять з практичними завданнями та тестами;
- Питання для самостійної підготовки студентів;
- Перелік питань для підготовки до заліку;
- Перелік питань для підготовки до іспиту.

2. Комплект завдань для модульних контрольних робіт.

3. Білети для іспиту.

4. Конспект лекцій.

11. Рекомендована література

1. Конституція та кодекси України

1. Господарський кодекс України: офіційне видання. - К.: Видавничий дім Ін Юре", 2003 р.- 344 с.
2. Житловий кодекс Української РСР. Затверджений Законом Української РСР від 30 червня 1983 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1983. - додаток до № 28. -Ст. 573.
3. Земельний кодекс України. Затверджений Законом України від 25 жовтня 2001р. // Урядовий кур'єр. - 2001. - 15 листопада.
4. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Преса України, 1997 р. - 80 с.
5. Сімейний кодекс України // ВВР. - 2002 р. -№ 21-22.-Ст.135.
6. Цивільний кодекс України: офіційний текст// Міністерство юстиції України. - К.: Юрінком Інтер. 2003 р., 464 с.

2. Закони та інші акти законодавства України

1. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» від 01.07.2004 р. // Відомості Верховної Ради. - 2004. - №51. -Ст. 553.
2. Закон України "Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань" від 22 листопада 1996 року №543/96 // ВВР. - 1997. - №5. - Ст.28.
3. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності" від 28 лютого 1995 року №75/95 // ВВР. - 1995 р.- № 13. - Ст.85.
4. Закон України "Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України" від 21 листопада 1996 року №537/96 // ВВР. - 1997 р. - № 8. -Ст.60.

5. Закон України "Про донорство крові та її компонентів" від 23 червня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - №23.-Ст. 183.
6. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23 вересня 1999 року №1105/XIV // ВВР. - 1999 р. - № 46-47. - Ст. 403.
7. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням" від 18 січня 2001 року №2240-III //ВВР. -2001. - №14. - Ст.71.
8. Про заставу. Закон України від 2 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 47. - Ст. 642; з наступними змінами і доповненнями.
9. Про іпотеку. Закон України від 5 червня 2003 року
10. Закон України "Про захист прав споживачів" від 1 грудня 2005 року №3161-IV // ВВР. - 2006. - №7. - Ст.84.
11. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 25 травня 2003 року №889-IV // ВВР. - 2003 р. - № 37.-Ст.308.
12. Закон України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду" від 1 грудня 1994 року №266/94 // ВВР. - 1995 р. - № 1. - Ст. 1.
13. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" від 16 березня 2000 року // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - №23. - Ст.176.
14. Закон України "Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини" від 16 липня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - №41. -Ст.377.
15. Закон України "Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини" від 23 грудня 1997 року //Урядовий - кур'єр. -1998. -№15-16. -С.12-13.
16. Закон України „Про авторське право і суміжні права" від 23 грудня 1993 року №3792- XII // ВВР. - 1994 р. -№13.-Ст.64.
17. Закон України „Про державну таємницю" від 21 січня 1994 №3855-XII // ВВР. - 1994. № 16. - Ст. 93.
18. Закон України „Про науково-технічну інформацію" від 25 червня 1993 року №3322-XIII/ВВР. -1993.-№33.-Ст.345.
19. Закон України „Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" від 15 грудня 1993 року №3687-XII // ВВР. -1994.-№7.-Ст.32.
20. Закон України „Про охорону прав на знаки для товарів та послуг" від. 15 грудня 1993 року №3689-XIII/ ВВР. - 1994. - № 7. - Ст. 36.
21. Закон України „Про охорону прав на сорти рослин" від 21 квітня 1993 року №3116-XII // ВВР. - 1993. -№21.-Ст.218.
22. Закон України „Про племінну справу у тваринництві" від 15 грудня 1993 року №3691 - XII // ВВР. -1994. -№2.-Ст.7.
23. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про лізинг» від 11 грудня 2003 р. // Відомості Верховної Ради. - 2004. - № 15. - Ст.231.
24. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про оренду землі» від 2 жовтня 2003 р. // Відомості Верховної Ради. - 2004. - № 10. - Ст. 102.
25. Положення про свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію. Наказ Держпатенту України від 22 серпня 1995 року № 129 // Інновація. - 1995. - №№ 14-15.
26. Постанова Кабінету Міністрів України "Про порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та ін. майна, що переходить у власність державі, і розпорядження ним" від 25 серпня 1998 року №1340 // Збірник урядових нормативних актів України. - 1999. - №6. - Ст.113.
27. Постанова Кабінету Міністрів України „ Про затвердження Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених)" від 10 серпня 1994 року №545 // ЗП України. - 1994. -№11.- Ст. 278.

28. Постанова Кабінету Міністрів України „Про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва" від 18 липня 1995 року №532 // ЗП України. - 1995 р. - № 10. - Ст. 247.
29. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Положення про Державний департамент інтелектуальної власності" від 20 червня 2000 року №997 // Офіційний Вісник України 2000р., від 07.07.2000р.
30. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку надання Кабінетом Міністрів України дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) чи зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми" від 14 січня 2004 року №8 // Офіційний Вісник України 2004р., №2, Ст.38.
31. Постанова Кабінету Міністрів України „Про заходи щодо реалізації Закону України „Про охорону прав на сорти рослин" від 19 серпня 2002 р. № 1183 // Офіційний Вісник України 2002р., №34, Ст. 2592.
32. Постанова Кабінету Міністрів України „Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці" від 9 серпня 1993 року № 611 //ЗП України. -1993.-№12.- Ст.269.
33. Постанова президії Тернопільського обласного суду від 3 березня 1992 року // Практика судів України в цивільних справах (частина 2). Бюлетень законодавства і юридичної практики України. - К.: Юрінком, 1995. - №3. -С.162-163.
34. Правила комісійної торгівлі непродовольчими товарами: Затвердженні наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 13.03.1995 р. № 37 // Офіційний вісник України. - 1995. - № 12.
35. Правила роздрібної торгівлі непродовольчими товарами: Затвердженні наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 11.03.2004 р. №98 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 13. - Ст. 953.
36. Правила торгівлі у розстрочку: Затвердженні Постанова Кабінету Міністрів України від 01.07.1998 р. № 997. (зі змін, та доп.) // Офіційний вісник України. - 1998. -№ 27. - Ст. 989.
37. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 07 грудня 2000р. // Урядовий кур'єр від 17.01.2001 р.
38. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань. Закон України від 12 листопада 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 5. - Ст. 28.
39. Про внесення змін до Закону України "Про страхування". Закон України від 10 квітня 2001 р. // -Урядовий кур'єр. - 2001. - № 205. - 7 листопада.
40. Про внесення змін до Закону України «Про банкрутство». Закон України від 30 червня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1999.- №№ 42-43.- Ст. 378.
41. Про господарські товариства. Закон України від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1991. -№49.-Ст.682.
42. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Закон України від 15 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.- №№ 31-32.-Ст.263.
43. Про захист від недобросовісної конкуренції. Закон України від 07 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради - 1996. - №36. - Ст.164.
44. Про захист економічної конкуренції. Закон України від 11 січня 2001р. // Відомості Верховної Ради України. -2001. - №12. - Ст.64.
45. Про іпотеку. Закон України від 5 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 38. - Ст. 313.
46. Про ліцензування певних видів господарської діяльності. Закон України від 1 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2000.- № 36. - Ст. 299.
47. Про нотаріат. Закон України від 2 вересня 1993 р.// Відомості Верховної Ради України. - 1993. - №39. - Ст. 383.
48. Про органи реєстрації актів громадянського стану. Закон України від 24 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 14. - Ст. 78.

49. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні. Закон України від 12 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 47. - Ст.251.
50. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні. Закон України від 12 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 47. - Ст.251.
51. Про політичні партії. Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001.- № 23.-Ст.118.
52. Про поштовий зв'язок. Закон України від 4 жовтня 2001 р. Відомості Верховної Ради України. - 2002. -№6.-Ст.39.
53. Про приватизацію державного житлового фонду. Закон України від 19 червня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 36. - Ст. 524.
54. Про свободу совісті та релігійні організації. Закон України від 23 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1991.- №25.- Ст.283.
55. Про сільськогосподарську кооперацію. Закон України від 17 липня 1997 року// Голос України. - 1997.- 8 серпня.
56. Про фермерське господарство. Закон України від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. -2003.-№45.-Ст.363.
57. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. Закон України від 12 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002.- № 1.- ст. 1.
58. Про цінні папери і фондовий ринок. Закон України

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА.

Підручники та посібники

1. Азимов Ч.Н. Основы патентного права Украины. -Х., -1994.
2. Азімов Г.Н. Забезпечення виконання зобов'язань: Навч. посіб.-Х., 1995.
3. Андрощук Г.И., Работягова Л.И. Патентное право: правовая охрана изобретений: Учеб. пособ. - К.: МАУП, 1999.
4. Ансон В. Договорное право. М., 1984.
5. Антимов Б.С., Граве К.А. Советское наследственное право. - М, 1995. - С.49- 59.
6. Антимов Б.С., Флейшиц Е.А. Изобретательское право. - М.: Юрид. издат., 1960.
7. Барщевский М.Ю. Если открылось наследство... -М, 1998.-С.64-66.
8. Белякова А.М. Возмещение вреда, причиненого личности. - М., 1965.
9. Бірюков І.А., Заїка Ю.О., Підпригора О.О. Цивільне право України: Курс лекцій. - К.: НАВСУ, 2001.
10. Боброва Д.В. Цивільне законодавство / загальна теорія права: Підручник / За ред. О.А.Підпригори і Д.В. Бобрової. - К., 1992. - с. 20-21.
11. Богуславский М.М. Международная охрана промышленной собственности (Парижская Конвенция). -М, 1967.
12. Боденхаузен Г. Парижская конвенция по охране промышленной собственности: комментарий. - М., 1977.
13. Брагинский М.И. Витрянский В.В. Договорное право. Книга первая. Общие положения. -М.: Статут, 1997.
14. Гражданский кодекс Украины: Комментарий: [По состоянию на 1.01.2005 г.] / [Под общ. ред. Харитоновна Е.О., Калитенко О.М.]. - 3-є изд. - Х.: Одиссей, 2005. - Т.2 - 1022с, Т.1-831С.
15. Гражданское право Украины: В 2ч. / Под ред. А.А. Пушкина, В.М. Самойленко. - Харьков: Основи, 1996.
16. Гражданское право: Учебн. / Под ред. Ю.К. Толстого, А.П. Сергеева. -М., 1996. 4.1. - С. 281.
17. Гражданское право: Учебн. / Под ред. Ю.К. Толстого, А.П. Сергеева. - М., 1998. Ч.3. - С.518.
18. Дахно И.И. Патентно-лицензионная работа. - К.: Блиц-информ, 1996.
19. Дахно И.И. Патентование. - Харьков: Ксилон, 1997.

20. Дзера О.В. Розвиток права власності громадян в Україні. - К., 1996. - С.27.
21. Дзера О.В. Розвиток права власності громадян в Україні.-К., 1996.
22. Доліненко Л.О. Цивільне право України: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. зал. / Л.О. Доліненко, С.О. Сарновська. - К.: МАУП, 2005. - 384с.
23. Ем В.С. Договор ренти // Законодательство.- М., 1999.
24. Емельянов В.П. Гражданское право Украины: Практ. пособие. - Харьков: Консум, 2000.
25. Еременко В.И. Европейское патентное законодательство. - М., 1989.
26. Жуковская О.Л. Возмещение вреда, причиненного источником повышенной опасности. - К., 1994.
27. Загоруйко А.И. Обязательства по возмещению вреда, причиненного субъектам гражданского права. -Харьков, 1996.-с. 5-20.
28. Застосування судами цивільного і цивільного процесуального законодавства. Сер. "Бібліотека судді" / За заг. ред. П.І. Шевчука. - К.: Ін Юре, 2002.
29. Zobov'язальne pravo: teorія і praktyka / Za red. O.V. Dzery. - K.: Юрінком Інтер, 1998.
30. Zobov'язальne pravo: teorія і praktyka. Navch. posibnyk/ O.V. Dzera, H.C. Kuzneцова, V.V. Luce ta in.; Za red. O.V. Dzery, - K Юрінком Інтер, 1998.
31. Иоффе О.С. Обязательственное право. - М, 1975.
32. Иоффе О.С. Обязательственное право. М., 1975.
33. Кодифікація приватного (цивільного) права України / За ред. А.С. Довгєрта. - К., 2000. - С186.
34. Конституція незалежної України: Навчальний посібник. Кол. авт.; За ред. П.Ф. Погорілка, Ю.С. Шемшученка, В.О. Євдокимова. - К.: Ін-т держави і права ім.В.М.Корецького НАН України, Спілка юристів України, 2000.-428с.
35. Корецький В.И. Гражданское право и гражданские правоотношения в СССР. - Душанбе: Ирфон, 1967.
36. Космін Ю. Договір довічного утримання // Право України.-2000.- №2.
37. Красавчиков О.А. Юридические факты в советском гражданском праве. -М.: Госюриздат, 1958.
38. Липцик Д. Авторское право и смежные права / Пер. с фр. - М., 2002.
39. Мазур О.С. Цивільне право України: Навч. посіб. для дистанц. навчання. - К.: Ун-т "Україна", 2005. - 287с.
40. Макода В.Є. Правова охорона промислових зразків в Україні. - К., 2000.
41. Малейн Н.С. Возмещение вреда, причиненного личности. - М., 1965.
42. Матвеев Ю.Г. Международная охрана авторских прав. - М.: Юрид. лит., 1987.
43. Матвеев Ю.Г. Международные конвенции по авторскому праву. - М., 1978.
44. Мицкевич А.В. Система права и система законодательства. Развитие научных представлений и законотворчества. // Проблемы современного гражданского права. Сборник статей. Отв.редактор В.Н. Литовкин, В.А. Рахмилович. - М.,2000.
45. Мичурин Е.А. Договори с жильем. Анализ возникающих проблем и пути их разрешения.-Х., 2001.
46. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України: [В 4т.] / А.Г. Ярема, В.Я. Карабань, В.В. Кривенко, В.Г. Ротань; Акад. суддів України. - К.: А.С.К., Севастополь: Ін-т юрид. дослідж., 2006р.
47. ПО. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України / За ред. З. Ромовської - К.: Істина, 2003 р. - 464 с.
48. Новицкий И.Б., Лунц Л.А. Общие учения об обязательствах. М., 1950.
49. Нотаріальне оформлення цивільно-правових документів. - К., 1999. - С.364.
50. Основні інститути гражданского права зарубежных стран. Сравнительно-правовое исследование / В.В. Залесский, Г.Е. Авилов, М.М. Вильданова и др. - М.: Издательство НОРМА, 1999.
51. Пиленко А.А. Право изобретателя. - М., 2001.

52. Підпригора О.А., Підпригора О.О. Право інтелектуальної власності в Україні: Навчальний посібник для студентів юр. вузів і факультетів університету. - К.: Юрінком Інтер, 1998.-Гл. 2,7-9,12.-С.21-132,133-150.
53. Подопрыгора А.А. Основы римского гражданского права - К., 1995. - С.86.
54. Покровский И.А. Основные проблемы гражданского права. -М.:Статут, 1998.
55. Право власності в Україні / За ред. О.В. Дзери та Н.С. Кузнецової. - К., 2000.
56. Право інтелектуальної власності: Підручник / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. - К., 2002. - С.24.
57. Право собственности в Украине / Под ред. Шевченко Я.Н.- К., 1996.
58. Проблеми вдосконалення правового регулювання права приватної власності / ЯМ. Шевченко, М.В. Венецька, І.Н. Кучеренко. - К., 2002.
59. Рябоконт Є.О. Спадкове праввідношення в цивільному праві: Монографія. - К.: Віпол, 2002. - С.262-265.
60. Рясенцев В.А. Договор об отчуждении строения на условия пожизненного пользования // Социалистическая законность, 1945. № 1-2.
61. Серебровский В.И. Избранные труды по наследственному и страховому праву. - М., 1997. - С.66 -73.
62. Сімейне право України: Підручник / За ред. В.С. Гончарука. - К.: Істина, 2002.
63. Теория государства и права / Под ред. К.А. Мокичева. - М.: Юридическая литература, 1971.
64. Теория государства и права. Учебник / Под ред. В. М. Корельского и В. Д. Перевалова. - М.: Издательская группа ИНФРА .М - НОРМА, 1997.
65. Тимофеенко Л.П. О смежных правах. - К., 1996.
66. Толстой Ю.К. Социалистическая собственность и оперативное управление // Проблемы гражданского права. -Л., 1987.
67. Фурса Є.Я., Фурса Є.І. Спадкове право. - К., 2002.
68. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Спадкове право. Теорія і практика. - К., 2002. - С.70.
69. Хохлов С.А. Рента и пожизненное содержание с иждивением // Гражданский кодекс Российской Федерации. Часть вторая . Текст, комментарии, алфавитно-предметный указатель./ Под ред. О.М. Козырь, А.Л. Маковского, С.А. Хохлова. М.. 1996.
70. Цивільне право України: Академічний курс / За заг. ред. Я.М. Шевченко. - К.: ІнЮре, 2003. - Т.1. Загальна частина, - С.382.
71. Цивільне право України: Підручник / Є.О. Харитонов, Н. О. Саніахметова. - К.: Істина, 2005. - 776с.
72. Цивільне право України: Підручник: У 2 кн. / О.В. Дзера, (кер. авт. кол.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. - 2-е вид., доповнене і перероблене - К.: Юрінком Інтер, 2005. - Кн. 2. - 640с.
73. Цивільне право України: Підручник: у 2-х кн., Кн. 1 / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. - К.: Юрінком Інтер, 1999 р. - Гл. 24-27 - С. 565-706.
74. Цивільне право України: Підручник: У 2-х книгах / За ред. О.В. Дзери та Н.С. Кузнецової. - К.: Юрінком Інтер, 2002 р, Т.2. - С.621-622.
75. Цивільне право України: Підручник: У 2-х книгах /О.В. Дзера. - К.: Юрінком Інтер, 2002
76. Цивільне право: Загальна частина: Навчальний посібник для студентів юрид. вузів та факультетів / За ред.О.А. Підпригори, В.Д. Бобрової. - К.: Юрінком Інтер, 1995 р.- 416 с.
77. Цивільне право: підручник для студентів юр. Вузів та факультетів у 2-х ч. 4.1- К.: Юрінком Інтер, 1997. -Гл.28-30.- С. 425-538.
78. Цивільний кодекс України: Коментар. - Харків, 2003.
79. Цивільний кодекс України: Постатейний науково-практичний коментар: У 2т. / За ред. О.В. Дзери та ін. - К.: Юрінком Інтер, 2005. - Т.1. - 1081с, Т.2. - 830с.
80. Чертков В. Л. Авторське право в периодической печати.-М., 1989.
81. Шишка Р.Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект. - Харків, 2002. -СІ 73-174.

Додаткова Література

1. Бачун О., Черкашин В. Захист права інтелектуальної власності в Україні // Право України. -1997.-№7.
2. Бузанов В. Интеллектуальная собственность на фирменное наименование // Хозяйство и право.-2003.-№4.
3. Бузанов В. Право на фирму как объект гражданского оборота // Хозяйство и право. - 2002. - №8.
4. Голембо Я. Окремі питання авторського права в Україні // Право України. - 1997. - № 2. -С. 45-48.
5. Гончарова І. Захист авторського права в Україні // Право України. - 1998. - № 11, - С. 80-83.
6. Грудницька С. Напрямки розвитку законодавства про господарські об'єднання // Право України. - 1998. - №5. - С.60-63.
7. Давиденко Г. Практика застосування суддями законодавства про релігійні організації // Право України. -1993.-№2.-С.16-18.
8. Джузь В. Напрямки вдосконалення інституту неспроможності (банкрутства) в законодавстві України // Право України. - 1995.-№ 9. - С. 12-14.
9. Єлов В. Засновницькі документи про створення господарських об'єднань, їх зміни // Право України. - 1998.-№1.-С92.
10. Жаров В. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: удосконалення правового регулювання // Право України 1999. - № 3. - С. 42-46.
11. Жигалкин И. Наследственные очереди в новом Гражданском кодексе Украины // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - №9. - С.59.
12. Жилинкова И. Правовая природа доменного имени // Підприємництво, господарство і право. - 2002.-№5.
13. Жилінкова І. Регулювання майнових відносин подружжя. // Право України, 1994. -№ 11-12.- с.29-31.
14. Завальна Ж. Особливості договору замовлення в авторському праві // Підприємництво, господарство і право. -2002.-№12.
15. Законодательство Украины об интеллектуальной собственности // Сер. «Законы Украины». - Харьков: Одиссей, 2001.
16. Зарубайко І. Акціонерні товариства: організаційно-правові питання // Право України. - 1992.- № 11.
17. Ігнатенко В. Договірні та позадоговірні зобов'язання // Підприємництво, господарство і право. -2002. -№11.
18. Іголкін Я. Два підходи у наданні правової охорони знакам товарів і послуг. // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - №3.
19. Карпенко Д., Клявлін В., Святоцький О., Федченко Л. Правові питання взаємовідносин, пов'язаних із створенням службових винаходів // Право України. - 1998. -№9.-С.34-37.
20. Кашинцева О. Можливість визнання авторського права на знаки для товарів і послуг не слід відкидати // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - №4.
21. Кравченко О. Історично-правовий аналіз промислової власності // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - №9.
22. Красицька Л.В. Цивільно-правове регулювання особистих немайнових прав громадян. Монографія. -Донецьк; ДІВС МВС України, 2002. - 164 с.
23. Краснова М.В. Гарантії реалізації права громадян
24. на екологічну інформацію: Автореферат дис канд. юрид.
25. наук. - К., 1997.-с. 7,11-12.
26. Кучер В. Співвідносність понять «недійсний» та «неукладений» правочин у контексті нового цивільного законодавства // Підприємництво, господарство і право. -2002.-№ 9.
27. Лазуренко Ю. Интеллектуальная собственность в информационной сети Интернет // Підприємництво, господарство і право. - 2003. - №1.

28. Майданник Р. Забезпечувальне право власності // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - №1.
29. Малейна М.Н. Гражданско - правовой договор на оказание медицинской помощи // Правоведение. -1989. -№2. - С.28 - 36.
30. 172. Малейна М.Н. О праве на жизнь. // Советское государство и право.-1992. - №2. - С. 50 - 59.
31. Мельник О. Авторське бачення перспектив розвитку охорони майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності // Підприємництво, господарство і право. - 2003. - №4.
32. Мельник О. Законодавство України про товарні знаки: проблемні питання // Право України. - 1999. - № 4. -С.71-73.
33. Мельник О. Товарний знак та його ознаки // Право України. - 1999. - № 2. - С. 22-24.
34. Мусіяка В.Л. Важнейшие правовые формы защиты субъективного авторского права // Проблемы социалист. законности: Республик. Межвед. Науч. сб. -1987.- Выш.20.
35. Новоселові Н. Обязательства из неосновательного приобретения (сбережения) имущества в практике арбитражных судов // Хозяйство и право. - 1995. - №7.
36. Петренко О.Б. Застосування заходів оперативного впливу на об'єкти промислової власності // Вісник господар, судочинства. - 2003. - №1.
37. Петров В. Правова охорона інтелектуальної власності в Україні // Право України. - 1998. - № 11. - С. 77-80.
38. Петров В. Правова охорона інтелектуальної власності в Україні // Право України. - 1998. - № 11. - С.77-80.
39. Підпригора О. А. Правові форми державного стимулювання винахідництва // Право України. - 1993. - № 2.-С. 13-15,18.
40. Підпригора О. Деякі зауваження до авторського права // Вісник АПН України. - 1998. - №3.
41. Підпригора О. Кодифікація законодавства України про авторське право і суміжні права (проблемні моменти) // Право України. - 1999. - № 3. - С. 39-42.
42. Підпригора О. Проблеми системи законодавства України про інтелектуальну власність // Інтелектуальна власність. - 2000. - №3. - С.3-14.
43. Підпригора О.А. Проблеми кодифікації законодавства про інтелектуальну власність // Українське право. - 1997. - № 1.
44. Пушкин О.А. Гражданское право Украины и экономика // Бизнес информ. - 1992. - №10.
45. Рабинович Н.В. Недействительность сделок и ее последствия. - Л. - 1960.
46. Ромовська З. Цивільна дієздатність громадянина (фізичної особи) // Право України. - 1995. - № 2. - С. 24-26.
47. Ромовська З. Цивільна правоздатність громадян // Право України. - 1994. - №10. - С.51-54.
48. Рясенцев В. Форма сделок и последствия ее несоблюдения // Сов. юстиция.- 1974.- №21.
49. Савельєва І. Охорона фонограм // Інтелектуальна власність. - 1999. - №6.
50. Святоцький О. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності у судовому порядку // Інтелектуальна власність. - 1999. - №3-4.
51. Святоцький О., Шаров В. Удосконалення національного законодавства в сфері захисту прав інтелектуальної власності // Право України. - 1999. - №2. -С. 51-54.
52. Селіванов В. Приватно-правові засади концепції державної політики прав і свобод людини в Україні // Право України. - 1997. - № 10.- С.8-18.
53. Сидоренко М. Загальні і спеціальні наслідки недійсності угод // Право України. - 2002. - № 11.
54. Сіренко І. Юридична природа прав на об'єкти інтелектуальної власності // Українське право. - 1997. -Число 3.-С.132-135.
55. Сумской Д. Вина как условие гражданско-правовой ответственности юридического лица // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - №8.

56. Фурса Е.И. Проблеми наследования по-українски // Юридическая практика. - 2002. - №46 (256). - 12.11.2002 г.-С.Ю-П.
57. Фурса Є. Основні терміни спадкового права // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - №3. - С.40.
58. Фурса Є.І. Особливості спадкування за правом на обов'язкову частку // Право України. - 2001. - №1. - С.87-91.
59. Халаїм Н. Правова природа промислового зразка як об'єкта охорони // Право України.- 1998. - № П. - С. 83-88.
60. Хахульш В., Филимонов С. Ответственность за нарушение авторских прав // Підприємництво, господарство і право. - 1998. - №9.
61. Цвйгерт К., Кетц Х. Неосновательное обогащение // Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права. - М, 1998. - Т.2.
62. Чурпита Г. Авторське право та право власності на твір образотворчого мистецтва // Підприємництво, господарство і право. - 2003. - №4.
63. Шаров В. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: удосконалення правового регулювання // Право України. - 1999. - № 3. - С.42-46.
64. Шимон С.І. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди як спосіб захисту суб'єктивних цивільних прав: Автореф. дис канд. юрид. наук. - К.,1998.
65. Шимон С.І. До питання щодо розміру відшкодування моральної шкоди. // Вдосконалення законодавства України в сучасних умовах: Збірник наукових статей.- К., 1996.-Вип. І.-с. 128-135.
66. Шишка Р. Право інтелектуальної власності: погляд на проблеми // Право України. - 1999. - № І.-С 57-59.
67. Шишка Р. Право інтелектуальної власності: погляд на проблему // Право України. - 1999. - № І.-С 57-59.
68. Яркіна Н.Е. Особенности применения альтернативных мер гражданско-правовой ответственности за нарушение смежных прав // Проблемы законности. - Х.: Нац. юрид. акад. Украины. - 2002. - Вьш. 53.

Постанови Пленуму Верховного Суду України.

1. Постанова Пленуму Верховного Суду України "Про практику застосування судами України законодавства про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної злочином, і стягнення безпідставно нажитого майна" від 31 березня 1989 року №3 із змінами від 25 грудня 1992 року //36. постанов Пленуму Верховного Суду України. - К., 1995. -Ч.І.-С86.
2. Постанова Пленуму Верховного Суду України "Про практику розгляду судами України справ про спадкування" від 24 червня 1983 р. // 36. постанов Пленуму Верховного Суду України, 1963-1995 рр. - К., 1995 р. - Ч. 1.
3. Постанова Пленуму Верховного Суду України "Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди" від 27 березня 1992 року №6 із наступними змінами // 36. постанов Пленуму Верховного Суду України. - К., 1995. - 4.1. - С.80.
4. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в спорах про визнання угод недійсними" від 28.04.1978р. №3 із змінами, внесеними постановою Пленуму від 25 травня 1998 року №15 // Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України. -Сімферополь, 1998. - Ст. 426-433.
5. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в спорах про встановлення фактів, що мають юридичне значення" від 31.03.1995р. №5 // Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України. -Сімферополь, 1998. - Ст. 646-657.
6. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в спорах про визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним» від 28.03.1972р. №3 // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. -1993.-№2.-Ст. 16-19.
7. Постанова Пленуму Верховного суду України № 5 від 12 КВІТНЯ 1996 р. "Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів".

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.pravo.org.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.zakon.rada.gov.ua>